

NGOẠI NGỮ VỚI BẢN NGỮ

HƯỚNG DẪN KHAI THÁC CÔNG CỤ TÌM KIẾM *BAIDU* VÀO TỰ HỌC TIẾNG TRUNG QUỐC THỰC HÀNH CƠ BẢN HOÀNG THANH HƯƠNG*

TÓM TẮT: *Baidu* là một công cụ tìm kiếm phổ biến ở Trung Quốc, cung cấp cho người dùng những thông tin hữu ích từ kho dữ liệu lớn. Từ góc độ học tập, *Baidu* có không ít giá trị trong việc hỗ trợ người phi bản địa tự học tiếng Trung Quốc. Tuy nhiên, không phải người học nào cũng biết đến các giá trị của *Baidu* và biết cách khai thác ứng dụng này vào quá trình tự học. Từ vấn đề nói trên, bài viết một mặt sẽ chỉ ra các giá trị của công cụ tìm kiếm *Baidu*, mặt khác sẽ triển khai hướng dẫn người học một số thủ thuật sử dụng *Baidu* cơ bản và cách khai thác *Baidu* tự học một số nội dung thực hành tiếng Trung Quốc cụ thể. Kết quả nghiên cứu của bài viết sẽ giúp người học tiếp cận hiệu quả với công cụ tìm kiếm *Baidu* trong quá trình tự học tiếng Trung Quốc.

TỪ KHÓA: *Baidu*; công cụ tìm kiếm; người học; tự học tiếng Trung Quốc; thực hành cơ bản.

NHẬN BÀI: 15/12/2023.

BIÊN TẬP-CHỈNH SỬA-DUYỆT ĐĂNG: 05/02/2024

1. Đặt vấn đề

Công cụ tìm kiếm (công cụ truy vấn dữ liệu) được thiết kế với chức năng tìm kiếm các thông tin trên mạng, nhằm giúp cho người dùng có thể tìm kiếm cụm từ, bài viết, đề tài, tập tin,...

Theo các tác giả Tom Seymour, Dean Frantsvog, Satheesh Kumar, công cụ tìm kiếm là chương trình phần mềm tìm kiếm trên hệ thống mạng dựa trên các từ người dùng chỉ định làm thuật ngữ tìm kiếm (từ truy vấn). Các công cụ tìm kiếm sẽ dò qua cơ sở dữ liệu thông tin để tìm ra các nguồn thông tin mà người dùng đang tìm kiếm. [Tom Seymour, Dean Frantsvog, Satheesh Kumar, 2011, tr.47]. Còn các học giả Trung Quốc Yin Jian, Chen Yijun, Zhang Gang lí giải, công cụ tìm kiếm là chương trình phần mềm dựa trên công nghệ truy xuất thông tin truyền thống, sử dụng kết quả của công nghệ lập chỉ mục và nhiều lĩnh vực công nghệ khác như: cơ sở dữ liệu, truy xuất thông tin, trí tuệ nhân tạo, xử lí ngôn ngữ, phân tích dữ liệu thống kê, khai thác dữ liệu, mạng máy tính, xử lí phân tán,... để thực hiện công việc tìm kiếm. [Yin Jian, Chen Yijun, Zhang Gang, 2005, tr.54].

Xét theo nguyên lí làm việc và cho ra trang kết quả, công cụ tìm kiếm chủ yếu được chia thành hai loại: công cụ tìm kiếm toàn văn bản (điển hình như *Google*, *Baidu*, *Yandex*, *HotBot*) và công cụ tìm kiếm theo thư mục (điển hình là *Sohu Sina*). Khi người dùng truy vấn thông tin, các công cụ tìm kiếm này cho phép họ chọn tìm kiếm theo từ khóa hoặc tìm kiếm theo từng thư mục, sau đó công cụ tìm kiếm sẽ tìm thấy chỉ mục của tất cả các trang web có liên quan với từ khóa và đưa ra các trang web phù hợp theo các quy tắc xếp hạng nhất định. [付合军, 普建航, 褚玉晓, 2006, tr.44-45].

Kể từ giữa thập niên 90 trở lại đây, khi lượng thông tin trên hệ thống mạng toàn cầu ngày một tăng, nhiều công cụ tìm kiếm lần lượt xuất hiện như: *Archie* (1990), *WebCrawler* (1994), *Yandex* (1997), *Google* (1998), *Baidu* (2000), *Yahoo!* (2003), *Bing* (2009), *Cốc cốc* (2013)... giúp cho việc tra cứu thông tin trở lên nhanh chóng, thuận tiện và cập nhật. Trong đó, trang *Baidu* (phiên bản Trung Quốc) được so sánh giống như *Google* tại thị trường quốc tế. Sau khi *Google* rút khỏi Trung Quốc do chính sách kiểm duyệt của quốc gia này, *Baidu* đã tận dụng cơ hội chiếm lĩnh mảng tìm kiếm nội địa nhờ vào việc liên tục phát triển phần mềm ứng dụng đa dạng, quy mô ngày càng mở rộng trên toàn lãnh thổ Trung Quốc và vươn xa trên toàn thế giới. Hiện tại, cơ sở dữ liệu của *Baidu* cung cấp các dịch vụ tìm kiếm trang web, âm nhạc, hình ảnh, tin tức, bản đồ và một số sản phẩm dịch vụ khác như tài liệu học tập, tài liệu nghiên cứu, đăng ký tin tức mail, tìm kiếm trên di động... Ngoài ra *Baidu* còn cung cấp các dịch vụ cá nhân bao gồm phim và truyền hình *Baidu*, giải trí di động *Baidu* và một số chức năng như nhận dạng tên tiếng Trung, chuyển đổi tự động chữ tiếng Trung phồn thể sang giản

*TS; Trường Đại học Ngoại thương; Email: huonght@ftu.edu.vn

thể và ngược lại, chụp ảnh nhanh,... [熊文, 2000, tr.88].

Với khả năng tìm kiếm nội dung thông tin với tốc độ nhanh và cho ra kết quả tương ứng về số lượng và chất lượng, *Baidu* không chỉ đáp ứng nhu cầu tra cứu của người bản địa, mà còn đáp ứng các nhu cầu khác của người phi bản địa, trong đó bao gồm các nhu cầu tìm kiếm ngày một gia tăng của người học và người sử dụng tiếng Trung Quốc. Dưới đây, bài viết sẽ chỉ ra các giá trị của *Baidu* đối với việc tự học, đồng thời hướng dẫn người học các kỹ thuật sử dụng *Baidu* cơ bản và cách khai thác *Baidu* vào tự học một số nội dung thực hành tiếng Trung Quốc cụ thể, với mục đích giúp người học tiếp cận hiệu quả với công cụ tìm kiếm *Baidu* trong quá trình tự học tiếng Trung Quốc.

2. Nội dung

2.1. Giá trị của công cụ tìm kiếm *Baidu* đối với việc tự học tiếng Trung Quốc

Trong thời đại công nghệ thông tin, công cụ tìm kiếm đã có ảnh hưởng tích cực đến nhiều khía cạnh của cuộc sống, đặc biệt làm thay đổi hoàn toàn cách người học học tập và nghiên cứu. Việc có một công cụ hỗ trợ thuận tiện, dễ sử dụng, hiệu quả và miễn phí chắc chắn sẽ giúp việc tự học trở nên dễ dàng và hứng thú. Do vậy, có thể nói trang *Baidu* của Trung Quốc là lựa chọn tối ưu đối với người học tiếng Trung Quốc (TTQ) vì một số giá trị sau:

Thứ nhất, Baidu là công cụ tìm kiếm sở hữu nhiều trang cung cấp thông tin. Đồng thời, các thông tin có trên Baidu gần như phổ quát mọi phương diện của đời sống xã hội.

Từ thanh định dạng của *Baidu*, người học TTQ có thể thấy ngay các tiêu đề 网页(trang Web), 资讯 (Tin tức), 视频 (Video), 图片 (Ảnh), 知道 (Hiểu biết), 文库 (Kho tài liệu), 贴吧 (Hỏi đáp), 采购 (Mua sắm), 地图 (Địa đồ) và 更多 (Khác).

Hình 1. Thanh định dạng tìm kiếm thông tin trên *Baidu*

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Trong mục 更多 (Khác), *Baidu* còn có các trang chuyên cung cấp thông tin như: 百度知道 (Baidu Zhidao) chuyên hỏi đáp thông tin học tập, nghiên cứu, vui chơi, giải trí; 百度文库 (Baidu Wenku) tổng hợp những tài liệu có tính học thuật và được kiểm duyệt khắt khe, phục vụ cung cấp tài liệu cho những người làm nghiên cứu. Như vậy, thông qua trang tìm kiếm *Baidu*, người học có thể tra cứu tin tức, nghiên cứu và tìm hiểu những kiến thức liên quan đến ngôn ngữ, văn hóa, kinh tế, chính trị, pháp luật... có thể tìm kiếm các tài liệu học tập không chỉ dừng lại ở kiến thức ngôn ngữ tiếng Trung Quốc mà còn ở các lĩnh vực khác,... Chính vì *Baidu* sở hữu nhiều trang cung cấp thông tin bằng tiếng Trung Quốc nên *Baidu* thực sự là một phương tiện có giá trị giúp người học tự học tiếng Trung Quốc một cách hiệu quả trong môi trường ngôn ngữ tự nhiên và tiết kiệm. Cụ thể, từ trang giao diện *Baidu*, chỉ sau vài giây gõ bàn phím và vài cái click chuột, người học TTQ có thể luyện ngữ âm, tập viết chữ Hán, học từ vựng và ngữ pháp, luyện kỹ năng (nghe, nói, đọc, viết, dịch theo các cấp độ). Hơn nữa, người học TTQ cũng có thể sử dụng *Baidu* tìm kiếm kiến thức và tài liệu chuyên ngành ở các khía cạnh (các bình diện ngôn ngữ, ngữ nghĩa, ngữ dụng, văn hóa, giao tiếp xuyên văn hóa, ngôn ngữ học xã hội...). Chỉ bằng vài từ khóa liên quan, các kiến thức cần tìm sẽ xuất hiện trên giao diện máy tính hoặc điện thoại của người sử dụng sau vài giây.

Thứ hai, Baidu tạo môi trường học tập ảo cho người học, giúp người học chuyển đổi phương pháp học tập từ hình thức bị động sang cách thức chủ động. Tức là người học có thể sắp xếp thời gian cũng như không gian tự học theo sở thích, khả năng và nhu cầu của mình.

Từ công cụ tìm kiếm *Baidu*, sau một vài cái nhấp chuột, người học TTQ không chỉ tìm kiếm được nguồn tài nguyên tư liệu đa dạng, mà bản thân trang web cũng cung cấp cho người học một không

gian ảo được phân mục rõ ràng, dễ tìm và dễ sử dụng. Điều này đã thu hút lượng lớn người sử dụng do *Baidu* đáp ứng được nhu cầu của người dùng ở mọi lứa tuổi về sự bình đẳng, tự do, độc lập, cởi mở, dân chủ và tiện lợi trong không gian mạng xã hội. Vì vậy khi sử dụng *Baidu* tự học, người học tiếng Trung Quốc sẽ có tâm lý thoải mái hơn, việc sử dụng công cụ tìm kiếm để học tập cũng được diễn ra một cách chủ động hơn, từ đó người học sẽ hiểu được sâu hơn những vấn đề mình muốn tìm hiểu mà không hề cảm thấy bị áp lực hay gò bó như các cách học truyền thống khác. Hơn thế, bằng việc tham gia vào các nhóm trên trang *Baidu*, người học có thể kết bạn, học hỏi, giao lưu, chia sẻ bí quyết và phương pháp học một ngôn ngữ mới sao cho hiệu quả. Thậm chí, người học còn có thể tự học được thêm nhiều kỹ năng mềm khác và cảm thấy việc học ngôn ngữ trở nên đơn giản hơn bao giờ hết.

Như vậy, công cụ tìm kiếm *Baidu* thực sự phần nào đã hỗ trợ người học tiếng Trung Quốc trong quá trình tự học nói chung. Ở góc độ cá nhân và xã hội, việc sử dụng *Baidu* còn giúp người học cải thiện khả năng tư duy logic của chính họ sau khi phân tích và so sánh các quan điểm đa chiều trên trang công cụ tìm kiếm, cải thiện khả năng tự khám phá trong quá trình giải quyết vấn đề, đồng thời cũng giúp tăng cường khả năng nhận thức của người học đối với tình hình xã hội Trung Quốc và quốc tế.

2.2. Hướng dẫn một số thủ thuật sử dụng *Baidu* cơ bản trong tự học tiếng Trung Quốc

Baidu là trang web đầu tiên ở Trung Quốc cung cấp giao thức ứng dụng không dây (WAP) và trình tìm kiếm di động hỗ trợ cá nhân dùng trên các thiết bị kỹ thuật số. Trên thế giới hiện nay có hàng tỉ người đang sử dụng công cụ tìm kiếm *Baidu* với những mục đích khác nhau. Để tìm kiếm và khai thác các nội dung qua công cụ *Baidu*, người dùng cần có các thao tác cơ bản như: (1) Máy tính kết nối mạng (Internet), cài đặt trình duyệt truy cập Internet (Google Chrome, IE; Firefox...) và cài đặt bộ gõ tiếng Trung; (2) Mở trình duyệt Internet trong máy tính, tại thanh địa chỉ nhập địa chỉ web <https://www.baidu.com>; (3) Khi giao diện *Baidu* hiển thị, tại thanh công cụ tìm kiếm (Search) nhập từ khóa tương ứng, sau đó ấn Enter. Trang web sẽ hiển thị các kết quả tìm được có liên quan tới từ khóa cần tìm. Đối với người học tiếng Trung Quốc, việc biết sử dụng và khai thác thông tin trên trang *Baidu* thực sự giúp nâng cao chất lượng tự học. Để khai thác thông tin trên trang *Baidu* hiệu quả, người học cần nắm được các thủ thuật sau:

a. Cách tìm kiếm thông tin nhanh

Trước hết, người học có thể sử dụng thanh định dạng trên *Baidu* để tìm kiếm thông tin nhanh. Tại thanh định dạng, kết quả hiện ra trên đầu trang là một số tiêu đề như 网页(trang Web), 资讯 (Tin tức), 视频 (Video), 图片 (Ảnh), 知道 (Hiểu biết), 文库 (Kho tài liệu), 贴吧 (Hỏi đáp), 采购 (Mua sắm), 地图 (Bản đồ) và 更多 (Khác). Các tiêu đề này chính là sự gợi mở về nội dung thông tin, giúp người học xác định được ngay loại thông tin muốn tìm hiểu.

Ngoài việc sử dụng tiêu đề cho sẵn, người học cũng có thể xác định thông tin và định dạng tìm kiếm bằng cách viết “tiêu đề” và gắn cho “tiêu đề” thêm một trong các đuôi “doc, pdf, mp3, flash”... tùy theo nhu cầu tìm kiếm dạng tư liệu. Ví dụ: muốn tìm quyển “Mười vạn câu hỏi vì sao” (十万个为什么) định dạng đuôi “doc”, người dùng có thể gõ “十万个为什么 filetype:doc” hoặc “十万个为什么 doc”, để *Baidu* cho ra kết quả tìm kiếm bằng văn bản word như mong muốn.

Hình 2. Giao diện tìm kiếm định dạng đuôi “doc” trên Baidu

Tương tự, nếu muốn tìm quyển “Mười vạn câu hỏi vì sao” (十万个为什么) dưới dạng hoạt hình, người học gõ thêm đuôi “flash” sau tên tiêu đề: “十万个为什么 filetype:flash” hoặc “十万个为什么 flash”. Tại mục 视频 (Video) trên giao diện Baidu sẽ hiển thị các lựa chọn về phim hoạt hình theo yêu cầu.

Hình 3. Giao diện tìm kiếm định dạng đuôi “flash” trên Baidu

Trong trường hợp, người học muốn tra cứu một nội dung cụ thể, có thể trực tiếp gõ dòng tiêu đề, ví dụ 汉语教程 (Giáo trình Hán ngữ), mà không đặt trong dấu ngoặc kép. Baidu sẽ hiểu phải tìm kiếm bất kì thông tin liên quan đến bốn từ này từ, nhưng Baidu không chú trọng đến việc tài liệu tìm được có đầy đủ, có cần sàng lọc hay không và được sắp xếp theo thứ tự ưu tiên nào.

Hình 4. Giao diện tìm kiếm không sử dụng dấu ngoặc kép “ ” trên Baidu

Nếu muốn nội dung tra cứu chính xác hơn, người học nên dùng dấu ngoặc kép (“ ”) để chỉ định phạm vi tìm kiếm. Khi đối tượng tra cứu được giới hạn trong dấu ngoặc kép, hệ thống tìm kiếm sẽ hiểu được mục tiêu của người học. Chẳng hạn, khi người học gõ “汉语教程” (“Giáo trình Hán ngữ”), hệ thống tìm kiếm sẽ dò tìm các câu chính xác theo những gì người dùng đã nhập. Thao tác này giúp Baidu định vị được những thông tin cụ thể mà đôi khi chúng bị ẩn trong những thứ khác và vì thế kết quả tìm kiếm sẽ đầy đủ hơn. Hình ảnh minh họa dưới đây cho thấy, kết quả tìm kiếm đã thay đổi về số lượng tại hình 5 (603,000 kết quả) so với kết quả tìm kiếm tại hình 4 (501,000 kết quả).

Hình 5. Giao diện tìm kiếm sử dụng dấu ngoặc kép “ ” trên Baidu

Tuy nhiên, cũng với ví dụ trên, nếu người học tìm kiếm bằng dấu sách (《 》), Baidu sẽ giúp tra cứu chính xác hơn nữa thông tin cần. Điều này còn giúp giảm tải công việc cho bộ máy tìm kiếm của Baidu. Bởi vì khi tìm kiếm bằng “汉语教程”, Baidu sẽ tìm kiếm tất cả các nguồn hiện có, dẫn đến xuất hiện các trang web không liên quan. Khi người học sử dụng tiêu đề 《汉语教程》, kết quả tìm

kiểm sẽ được lọc bớt, cho ra kết quả sát hơn với nhu cầu, chủ yếu tập trung vào các kết quả liên quan đến sách và giáo trình.

Hình 6. Giao diện tìm kiếm sử dụng dấu tên sách 《》 trên Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Hình trên cho thấy, kết quả tìm kiếm sau khi dùng dấu tên sách 《》 là 253.000 thông tin, như vậy đã tinh lọc hơn rất nhiều so với kết quả 603.000 thông tin của dấu “”.

b. Cách tìm kiếm thông tin hiệu quả

Ngoài việc đơn thuần tìm kiếm thông tin, người học cũng cần biết cách thu hẹp phạm vi tìm kiếm để công cụ hỗ trợ tìm ra các thông tin tập trung, chính xác và hiệu quả hơn. Allintitle (All + In + Title = Tất cả những gì có trên tiêu đề) - là cách giúp hạn chế phạm vi tìm kiếm trong tiêu đề dùng trên các trang web, hỗ trợ người học tìm kiếm thông tin đúng mong muốn và nhu cầu. Cụ thể, tại thanh tìm kiếm trên trang Baidu, người học chỉ cần gõ lệnh “allintitle” kết hợp với “nội dung tra”, Baidu sẽ cho kết quả tinh lọc nhất. Ví dụ, khi gõ lệnh allintitle: 中国文化 để tìm hiểu về Văn hóa Trung Quốc, trên trang giao diện của Baidu chỉ hiển thị 2,050 kết quả tìm kiếm. Con số này thấp hơn rất nhiều so với kết quả tìm kiếm bằng dấu ngoặc kép kết hợp tiêu đề “中国文化” (100,000,000 kết quả).

Hình 7. Giao diện tìm kiếm sử dụng “allintitle” kết hợp với “nội dung tra” trên Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Còn khi người học cần tìm một nội dung cụ thể, nhưng chỉ muốn tìm ở một trang web nhất định. Người học có thể gõ “nội dung tra” kết hợp với “đuôi trang web”, ví dụ như: 中国历史:cctv.com. Khi gõ cú pháp như vậy, người học tra cứu được các nội dung liên quan đến lịch sử Trung Quốc nhưng chỉ trong phạm vi của trang cctv.com, còn những kết quả khác sẽ không hiển thị.

Hình 8. Giao diện tìm kiếm kết hợp “nội dung tra” và đuôi cctv.com trên Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Ngoài ra, còn có một mẹo nhỏ nhưng vô cùng hiệu quả đối với người học khi muốn tìm kiếm những thông tin phù hợp với nhu cầu nhất. Để đạt được mục đích này, người học có thể sử dụng dấu cộng (+) trước các từ khóa, tương đương với việc thông báo cho công cụ tìm kiếm rằng, từ khóa đó phải xuất hiện trên trang web trong kết quả tìm kiếm. Như vậy, nếu người học nhập: +中国+历史+文化 (+Trung Quốc + Lịch sử + Văn hóa) trong công cụ tìm kiếm, thì ba từ khóa này sẽ xuất hiện trong kết quả truy vấn.

Hình 9. Giao diện tìm kiếm sử dụng dấu cộng (+) trước các từ khóa trên Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

2.3. Hướng dẫn khai thác BaiDu tự học một số nội dung thực hành tiếng Trung cụ thể

a. Khai thác BaiDu học phát âm

Mặc dù giai đoạn học TTQ cơ bản, người học đã có đĩa nghe kèm theo giáo trình hoặc giáo viên cung cấp. Tuy nhiên, việc học phát âm từ các trang web trên mạng có tính chất bổ trợ và củng cố thêm, giúp người học luyện nghe, đọc và làm quen với nhiều giọng đọc khác nhau. Để tìm các bài giảng học ngữ âm bằng video dành cho người mới bắt đầu, người học có các cách sau:

Tại thanh tìm kiếm của trang “www.baidu.com”, nhập từ khóa “汉语拼音学习, video” (học phiên âm tiếng Hán, video), sau đó ấn phím Enter. Trang 网页(Web) trên Baidu sẽ liệt kê tất cả các kết quả tìm kiếm liên quan đến trang web có video hướng dẫn học phát âm trong tiếng Trung Quốc. Cụ thể sau khi ấn lệnh tìm kiếm, trang 网页(Web) đã tìm ra 1,020,000 kết quả.

Hình 9a. Giao diện khai thác Baidu học phát âm

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Hoặc với yêu cầu trên, người học cũng có thể trực tiếp tìm kiếm ở mục 视频 (video) trên trang Baidu, kết quả hiển thị sẽ là các video được tìm kiếm từ các nguồn thuộc các trang web khác nhau. Người học có thể lựa chọn truy cập một trong các trang web tương ứng hiển thị trên giao diện.

Hình 9b. Giao diện khai thác Baidu học phát âm

Nguồn: <https://www.baidu.com>

b. Khai thác BaiDu học chữ Trung Quốc (chữ Hán)

Chữ Hán với đặc trưng là văn tự biểu ý (sự phối hợp của các nét bút sẽ thể hiện một ý nghĩa nào đó, nhưng không thể hiện âm đọc), mang lại nhiều khó khăn cho người học phi bản địa trong việc ghi nhớ chữ Hán. Do vậy, bên cạnh việc luyện phát âm, người học tiếng Trung cũng cần dành thời gian học chữ Hán và có thể sử dụng trang <https://hanyu.baidu.com> - một trang web chuyên phục vụ nghiên cứu tiếng Trung Quốc trên Baidu để học chữ Hán mọi lúc mọi nơi.

Ví dụ, khi cần tra cứu thứ tự các nét, ý nghĩa, cách dùng... của chữ “你” (đại từ nhân xưng ngôi thứ hai: ông, bà, anh, chị, bạn...), người học tại thành địa chỉ của Baidu truy cập “hanyu.baidu.com”. Sau khi trang web mở ra, nhập từ khóa “你” vào dòng công cụ tìm kiếm của “hanyu.baidu.com”, ấn

lệnh tìm kiếm. Trang web sẽ hiển thị các nội dung sau: (1) Định dạng hình động (.gif) thể hiện thứ tự từng nét của chữ “你” (ấn vào chữ Hán sẽ tự động phát trực tiếp, hoặc có thể tải lưu về máy tính sử dụng lâu dài); Bên cạnh hình động là chú thích âm đọc bằng phiên âm la tinh kèm theo loa nghe cách đọc, bộ thủ, tổng số nét và cách viết chữ phần thể của chữ “你” ; (2) Giải thích nghĩa cơ bản và giải thích nghĩa chuyên sâu của từ “你” ; (3) Các từ ghép có chứa từ “你” đang tra cứu; (4) Từ cận nghĩa và từ trái nghĩa với từ “你” ; (5) Các câu đố có đáp án là chữ đang tra cứu.

Hình 10. Giao diện khai thác Baidu học chữ Hán

Nhờ định dạng hình động (.gif) và các giải thích liên quan đến chữ Hán trên Baidu, người học sẽ củng cố và nắm chắc hơn về những chữ Hán này.

Ngoài hỗ trợ “nhớ chữ” và “viết đúng”, học viết chữ Hán trên Baidu còn giúp người học viết đẹp hơn. Baidu có một trang web (<https://haokan.baidu.com>) chuyên cung cấp các video clip ngắn trong mọi lĩnh vực. Trang web này đã cung cấp rất nhiều hình ảnh dạy viết chữ đẹp dành cho người học đam mê với nghệ thuật Thư pháp chữ Hán. Thông qua từ khóa “*的笔顺 (* là chữ Hán cần tìm)”, người học có thể dễ dàng tìm thấy các bài giảng hướng dẫn cách viết đẹp chữ Hán bằng bút cứng hoặc bút lông. Hình ảnh dưới đây là sự minh họa cho các hướng dẫn viết đẹp chữ “我” bằng một số loại bút tại địa chỉ <https://haokan.baidu.com> trên Baidu.

Hình 11. Giao diện khai thác Baidu học viết đẹp chữ Hán

c. Khai thác Baidu học mở rộng vốn từ và đặt câu

Ghép từ đã biết với một từ khác là một trong những phương pháp học mở rộng vốn từ. Thông qua cách gõ từ khóa “*的组词” (* là chữ cần tra cứu), trang <https://hanyu.baidu.com> sẽ cho ra kết quả rất chi tiết về các cách ghép có chứa chữ đang cần tìm. Ví dụ, khi cần tìm tất cả các từ hoặc cụm từ được ghép với chữ “马”, sau khi nhập nội dung “马的组词”, giao diện sẽ hiển thị khoảng các từ, cụm từ liên quan. Đồng thời, các từ và cụm từ này đều được chú thích về âm đọc (kèm theo loa nghe cách đọc), từ loại, ý nghĩa, từ cận nghĩa, từ trái nghĩa, điển cố điển tích, thậm chí còn được minh họa rõ hơn qua câu ví dụ cụ thể.

Hình 12a. Giao diện khai thác Baidu học các cụm từ ghép có chứa chữ “马”

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Ngoài ra, trang web còn có các tùy chọn khác nhau để hiển thị về cách ghép từ và tiện cho người học tra cứu. Nếu chọn “在开头” (ở trước), kết quả tìm kiếm sẽ hiển thị tất cả các từ và cụm từ ghép bắt đầu bằng chữ “马”; Nếu chọn “在结尾” (ở sau) thì kết quả tìm kiếm sẽ hiển thị tất cả các từ và cụm từ ghép có chứa chữ “马” ở vị trí sau và không hiển thị các từ/ cụm từ ghép trong trường hợp ở vị trí trước. Bên cạnh đó, người học còn có thể chọn cách ghép từ theo dạng AA, ABB hay AABB... tùy theo đặc điểm của từng từ.

Hình 12b. Giao diện khai thác Baidu học các cụm từ ghép có chứa chữ “马”

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Tuy nhiên, tại giao diện học từ/ cụm từ bằng từ khóa “*的组词” (* là chữ cần tra cứu), mỗi một từ hoặc cụm từ chỉ được Baidu đưa ra một câu làm ví dụ minh họa. Nếu người học có nhu cầu tra cứu nhiều ví dụ (dưới dạng câu) sử dụng từ/ cụm từ cần tìm, cần nhập từ khóa “*, 造句” (* là chữ/ từ cần tra cứu) tại trang <https://hanyu.baidu.com>. Ví dụ, khi cần tìm tất cả các câu có từ “马马虎虎”, sau khi nhập nội dung “马马虎虎,造句”, giao diện sẽ cho kết quả như sau:

Hình 13. Giao diện khai thác Baidu học cách đặt câu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Từ kết quả hiển thị của mỗi một từ/ cụm từ, người học sẽ hiểu chính xác và sâu hơn về nghĩa cũng như cách sử dụng của từ liên quan trong câu. Với cách thức như vậy, sau một khoảng thời gian tự học và tích lũy, người học có thể mở rộng và nâng cao vốn từ của bản thân.

d. Khai thác Baidu ôn luyện các dạng bài thực hành tiếng Trung tổng hợp

Để luyện các dạng bài thực hành tiếng Trung tổng hợp, người học có thể tìm kiếm các bài tập hỗ trợ tại kho tài liệu của Baidu (<https://wenku.baidu.com>) với các cách gõ từ khóa như: “对外汉语练习” (bài tập tiếng Hán cho người nước ngoài), “中级汉语测试题” (bài thi trắc nghiệm tiếng Hán trung cấp), “高级汉语练习题” (đề luyện tập tiếng Hán cao cấp),... Người học thực hiện các bước: Mở trình duyệt web, gõ “wenku.baidu.com” tại thanh địa chỉ và ấn lệnh tìm kiếm (Enter); Sau khi trang web mở ra, nhập từ khóa “对外汉语练习” vào dòng công cụ tìm kiếm, ấn Enter. Trang web sẽ cho kết quả tìm kiếm có nội dung sau:

Hình 14. Giao diện tìm kiếm bài tập thực hành tại kho tài liệu của Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Theo hiển thị trên trang web, các kết quả tìm được là các văn bản dạng word, với các dạng bài tập thực hành tiếng Trung Quốc khá đa dạng ở các trình độ sơ trung cao cấp để người học tùy nhu cầu sử dụng. Các bài tập này sẽ giúp người học củng cố các kiến thức đã học, có một số tài liệu tác giả còn chia sẻ cả đáp án tham khảo ở phía cuối file để người học kiểm tra đối chiếu kết quả sau khi làm bài. Ngoài ra, từ “wenku.baidu.com” người học cũng có thể ôn tập các kiến thức ngữ pháp theo chuyên đề “把字句” (câu sử dụng giới từ 把), “被字句” (câu sử dụng giới từ 被), “结果补语” (bổ ngữ kết quả),... hoặc tham khảo các bài giảng liên quan được chia sẻ trên trang Baidu.

Hình 15. Giao diện tìm kiếm bổ ngữ kết quả tại kho tài liệu của Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Như hình minh họa trên, nếu muốn tìm kiếm nội dung kiến thức liên quan tới bổ ngữ kết quả thông qua các bài giảng hoặc giáo án được chia sẻ, người học có thể thực hiện các thao tác tìm kiếm tài liệu như sau: Mở trình duyệt web, gõ “wenku.baidu.com” tại thanh địa chỉ và ấn lệnh tìm kiếm trên bàn phím (Enter); Sau khi trang web được mở ra, nhập từ khóa “结果补语 ppt” vào dòng công cụ tìm kiếm, ấn Enter, kết quả tìm kiếm sẽ hiển thị nội dung như Hình 15. Trong các kết quả tìm kiếm được, người học chỉ cần lựa chọn đúng link có tiêu đề giống với từ khóa đã nhập, ấn vào link tương ứng, sẽ hiển thị nội dung chi tiết:

Hình 16. Giao diện tìm kiếm bổ ngữ kết quả chi tiết tại kho tài liệu của Baidu

Nguồn: <https://www.baidu.com>

Tất cả nguồn tài liệu trên trang wenku.baidu.com đều được tìm kiếm và hiển thị miễn phí, nếu muốn tải về máy tính cá nhân thì phải mua tài khoản (trừ một số ít tài liệu cho phép tải miễn phí). Với lượng tài liệu đa dạng được chia sẻ, đã giúp ích rất nhiều cho người học trong việc củng cố, luyện tập và nâng cao các kiến thức thuộc giai đoạn thực hành tiếng Trung Quốc tổng hợp.

3. Kết luận

Trang Baidu cung cấp lượng thông tin đa dạng cho người dùng trong nước và quốc tế. Nhưng không phải người học tiếng Trung Quốc nào cũng biết đến giá trị của Baidu và có thể sử dụng thành thạo các chức năng của Baidu cũng như khai thác hiệu quả Baidu vào quá trình tự học. Đây chính là lí do bài viết đề cập đến các giá trị của Baidu và triển khai hướng dẫn cho người học cách sử dụng và khai thác Baidu (ở mức cơ bản). Trong nội dung hướng dẫn, bài viết đã chỉ ra cho người học các vấn đề chính sau:

Thứ nhất, các thủ thuật sử dụng và khai thác thông tin trên trang Baidu bao gồm các thao tác cơ bản khi bắt đầu truy cập vào trang Baidu qua giao diện điện thoại hoặc máy tính. Các thủ thuật tìm

kiểm thông tin nhanh, tìm kiếm thông tin hiệu quả, giúp người học tiếp cận với các kết quả tìm kiếm dưới định dạng tài nguyên số như: kí tự, hình ảnh, âm thanh, video, flash, ebook, phần mềm, ứng dụng... nhằm lựa chọn sàng lọc thông tin phù hợp với nhu cầu của người học nhất, tránh các kết quả tìm kiếm không phù hợp.

Thứ hai, cách sử dụng và khai thác trang *Baidu* vào tự học thực hành tiếng Trung cơ bản. Các thao tác (học phát âm, tập viết chữ, tra nghĩa từ, tìm từ ghép, đặt câu, làm bài tập...) trên giao diện *Baidu*, sẽ giúp người học thích nghi và làm quen với môi trường ngôn ngữ, từ đó bồi dưỡng và hình thành ngữ cảm với tiếng Trung Quốc. Tuy nhiên, trong quá trình sử dụng các hướng dẫn trên, người mới học nên chú trọng ôn luyện các chữ hay từ đã học (ví dụ nhận biết - đọc - viết lại các chữ Hán đã học có xuất hiện trong kết quả tra cứu), chứ không nên đặt trọng tâm vào việc biết hết hay phải học hết tất cả các chữ Hán xuất hiện trong kết quả tìm kiếm. Còn với người học đã có trình độ nhất định, để tăng vốn từ vựng và học theo các câu ví dụ chuẩn, có thể áp dụng các thao tác đã mô tả trong nội dung hướng dẫn để mở rộng lượng từ vựng và tham khảo các câu ví dụ mẫu. Bên cạnh việc tra nghĩa từ và xem ví dụ đơn thuần, người học cũng cần khai thác các kiến thức nâng cao để tích lũy thêm kiến thức cho bản thân. Ví dụ, cách lặp lại theo dạng ABB của từ "马" gồm những từ nào, câu ví dụ cụ thể trong từng trường hợp dùng ra sao, bởi những kiến thức này sẽ phục vụ trong giai đoạn thực hành tiếng Hán nâng cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. 付合军、普建航、褚玉晓 (2006), 《搜索引擎的技术发展趋势》, 创新科技 (10), 页 44-45.
<https://www.baidu.com>.
2. Tom Seymour, Dean Frantsvog, Satheesh Kumar (2011), *History Of Search Engines*. International Journal of Management and Information Systems, vol 15, no 4, pp.47-58.
3. 熊文, 《百度搜索引擎每秒搜千万》, 每周电脑报, 2000 (23 期), 88 页.
4. Yin Jian, Chen Yijun, Zhang Gang (2005), *Research and Development of Search Engine Technology*. Computer Engineering, vol 31, no 14, pp.54-56.

Directions for utilizing *Baidu* search application for self-study of the basic practice Chinese language

Abstract: *Baidu* is a popular search application in China, providing users with valuable information from a vast database. From an educational perspective, *Baidu* holds significant value in assisting non-native speakers in learning Chinese. However, not all learners are aware of *Baidu's* benefits or know how to utilize this application effectively for self-study. Addressing this issue, the article aims to highlight the values of *Baidu* while also providing guidance on basic techniques for using *Baidu*. Additionally, it instructs learners on how to leverage *Baidu* for self-learning specific Chinese language practical content. The research outcomes of this article will aid learners in efficiently utilizing the *Baidu* search tool in their Chinese language self-study process.

Key words: *Baidu*; search application; learner; Chinese self-study; the basic practice